

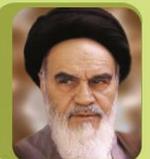
مادهای علمی تحلیلی
مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICeST)
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شماره هفدهم
دوره بیست و نهم / ۱۳۹۶ / شهریور ماه ۱۳۹۶ / ۲۰۱۷

دیدار ریاست و مدیران دانشگاه یو-اس-ام مالی از مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICeST) و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

آغاز فرایند ورود اطلاعات در سامانه رتبه بندی ISC جهت رتبه بندی سال ۹۶-۱۳۹۵ پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

صحیفه امام جلد ۱۴

آیات قرآن کریم آن قدر راجع به علم و راجع به دانش سفارش فرموده است که شاید در سراسر کتب دیگر نباشد. اسلام با تخصص، با علم، کمال موافقت را دارد، لکن تخصص و علمی که به خدمت ملت باشد، در خدمت مصالح مسلمین باشد.

... گزارش تحلیلی ...

آغاز فرآیند ورود اطلاعات در سامانه ISC

با توجه به اهمیت روز افزون ارزیابی و رتبه بندی مراکز آموزشی عالی در دنیا و تلاش و رقابت این مراکز برای تبدیل شدن به دانشگاه های تراز جهانی، این امر موجب شد تا نیاز به ابزاری ملی جهت ارزیابی همه جانبه عملکرد علمی دانشگاه ها و موسسات پژوهشی در کشور بیشتر از همیشه احساس گردد. نظام های رتبه بندی با شناسایی نقاط قوت و ضعف دانشگاه ها مسیر رشد و ارتقا را به دانشگاه ها نشان می دهند. بدین ترتیب دانشگاه ها قادرند با آگاهی همه جانبه از نقاط ضعف و قوت خویش مسیر رشد و تعالی خود را ترسیم نمایند.

هم اکنون نظام های رتبه بندی که در سطح جهانی فعالیت دارند، تنها تعداد محدودی از دانشگاه های برتر کشور را تحت پوشش ارزیابی خود قرار داده اند و دیگر دانشگاه های کشور فرصت حضور و بررسی همه جانبه خود و شناسایی رقبای ملی، منطقه ای، و جهانی را ندارند. لذا پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) از سال ۱۳۸۹ بر اساس شاخص ها و معیارهای مصوب ششمین نشست فوق العاده وزاری آموزش عالی کشورهای اسلامی در عربستان، به صورت سالانه دانشگاه ها و موسسات پژوهشی کشور را مورد رتبه بندی قرار داده است. نتایج رتبه بندی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) در سال ۹۵-۹۴ در اواخر سال ۹۵ منتشر شد. رتبه بندی فوق بر اساس پنج معیار پژوهش، آموزش، وجهه بین المللی، تسهیلات و امکانات و فعالیت اجتماعی- اقتصادی محاسبه شده است. در روش شناسی سال ۱۳۹۴-۹۵ تغییراتی مهمی نسبت به روش شناسی سال های گذشته صورت گرفت. این تغییرات را به دلیل جریبات حاصل از رتبه بندی ۵ سال گذشته و بازخورد دریافت شده از دانشگاه ها و موسسات تکمیل کننده پرسشنامه رتبه بندی اعمال گردید.

مسأله تغییر روش شناسی ها در بسیاری از رتبه بندی های معتبر در سطوح مختلف بین المللی، منطقه ای و ملی نیز امری طبیعی تلقی می شود. لذا این تغییرات نقش مهمی را در تغییر نمرات و رتبه دانشگاه ها و موسسات ایفا کرده اند. در رتبه بندی سال ۹۵-۱۳۹۴ تغییراتی در شاخص های رتبه بندی در راستای تخصصی نمودن آن ها صورت پذیرفت. هدف از این تغییرات توجه به شاخص های مندرج در سباصت های کلان علم و فناوری ابرارشی توسط مقام معظم رهبری و توجه بیشتر به بعد کیفی فعالیت های علمی، مرجعیت علمی، مشارکت های علمی بین دانشگاهی و بین کشوری در راستای دیپلماسی علمی، پروژه های تحقیقاتی و علمی و کمک به رشد و ارتقای شاخص عملکردی دانشگاه ها بوده است.

رشد تولید علم برتر کشور در سال ۲۰۱۶ به ۷۰ درصد رسید بالاترین نرخ رشد در ۱۵ سال اخیر

سهوم رشته های مختلف از تولید علم برتر

ادامه در صفحه ۳

براساس اطلاعات مستخرج از پایگاه استنادی اسکوپوس در سال ۲۰۱۶ میلادی تعداد ۱۸۰۳ مدرک به زبان فارسی در این پایگاه نمایه سازی شده است. در سال ۲۰۱۵ میلادی تعداد این دسته از مقالات ۱۵۷۹ مورد بود. رشد تعداد مقالاتی که در سال ۲۰۱۶ میلادی در این پایگاه ثبت است...

رشد ۱۴٪ زبان فارسی به عنوان زبان علم دنیا

ادامه در صفحه ۲

۴۵ دانشگاه پژوهشگاه کشور در جمع موثرترین های دنیا قرار گرفتند

دانشگاه های خلیج فارس و علوم پزشکی کردستان در لیست دانشگاه های برتر دنیا برای اولین بار

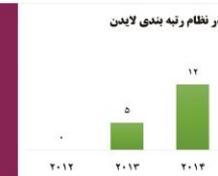
اطلاعات پایگاه شاخص های اساسی علم آی-اس-آی (ISI-ES) نشان می دهد که تعداد دانشگاه ها و موسسات تحقیقاتی یک در صد برتر کشور به ۴۵ دانشگاه رسید...

ادامه در صفحه ۴

رتبه بندی لایند ۲۰۱۷ منتشر شد

افزایش حضور تعداد و نیز ارتقای رتبه دانشگاه های ایران در جمع برترین دانشگاه های دنیا / دانشگاه های ایران در مسیر رو به رشد در عرصه بین المللی

لایند از سیستم های رتبه بندی معتبر بین المللی در کشور هلند می باشد و هر ساله به رتبه بندی دانشگاه های جهان می پردازد. معیارهای این نظام به دو دسته کلی شاخص های تاثیر و همکارگی های علمی تقسیم می شوند. اطلاعات مربوط به این شاخص ها از پایگاه داده علوم (Web of Science) جمع آوری می شود. در رتبه بندی سال ۲۰۱۷ از اطلاعات مستخرج چهار سال در فاصله زمانی ۲۰۱۳-۲۰۱۲ استفاده شده است.

در سال ۲۰۱۵ میلادی تعداد دانشگاه های کشور در این رتبه بندی به ۱۳ دانشگاه رسید. دانشگاه منتهی اصفهان، امیرکبیر، شریف، تربیت مدرس، علم و صنعت ایران، تهران، شهید بهشتی، تربیت مدرس، شیراز، فردوسی مشهد، علم و پزشکی تهران، علوم شهید بهشتی و دانشگاه آزاد اسلامی در سال ۲۰۱۵ میلادی در این رتبه بندی حاضر شدند.

در رتبه بندی لایند در سال ۲۰۱۷ میلادی تعداد ۱۸ دانشگاه از جمهوری اسلامی ایران در جمع ۹۰۲ دانشگاه برتر جهان قرار گرفتند.

بررسی نظام رتبه بندی لایند در سال ۲۰۱۷ میلادی نشان می دهد که دانشگاه علوم پزشکی شیراز، علوم پزشکی اصفهان، دانشگاه گیلان و دانشگاه آزاد علوم تحقیقات تهران نیز در فهرست این نظام رتبه بندی قرار گرفته و تعداد دانشگاه های کشور حاضر در این رتبه بندی از ۱۴ در سال ۲۰۱۶ در ۱۸ در سال ۲۰۱۷ افزایش یافت. بدین ترتیب جمهوری اسلامی ایران در میان کشورهای اسلامی بیشترین تعداد دانشگاه و کشورهای ترکیه با ۱۶ دانشگاه مالزی با ۵ دانشگاه و عربستان سعودی با ۴ دانشگاه در این نظام رتبه بندی حضور یافته اند. جهت اطلاع از کشورها ۲۰ دانشگاه، فرانسه ۲۴ دانشگاه و استرالیا ۲۵ دانشگاه حضور دارند. در سال ۲۰۱۷ علاوه بر افزایش حضور تعداد دانشگاه های کشور شاهد ارتقای رتبه های اکثر دانشگاه های نیز هستیم به طور خاص دانشگاه تهران از رتبه ۲۲۸ در سال ۲۰۱۶ در رتبه ۱۹۵ و نیز دانشگاه امیرکبیر از رتبه ۳۵۵ در سال ۲۰۱۶ به رتبه ۲۹۱ و سایر دانشگاه ها نیز ارتقا رتبه یافته اند.

ادامه در صفحه ۲

۱۰ دو میلیون هکتاد و هشتاد هزار متر مکعب رسیده است. سهم زبان فارسی از کل تولید علم دنیا در سال ۲۰۰۱ میلادی بسیار اندک و برابر با ۰.۰۰۳٪ بود که در سال ۲۰۱۰ به ۰.۰۲۱٪ افزایش یافت این میزان در سال ۲۰۱۵ به ۰.۰۵۶٪ و در سال ۲۰۱۶ میلادی به ۰.۰۶۵٪ ارتقا پیدا کرده است. نباید نادیده گرفت که تقریباً سهم زبان های غیرانگلیسی زبان در مقایسه با زبان انگلیسی از کل تولید علم بین الملل اندک است و از سهم زبان انگلیسی در طی ۱۰ سال گذشته نه تنها کاسته نشده، بلکه این سهم افزایش نیز یافته است. در سال ۲۰۱۶ میلادی از کل تولید علم دنیا ۸۸٪ به زبان انگلیسی تولید شده،

اما این میزان در سال ۲۰۱۶ به ۹۲٪ افزایش یافته است. زبان چینی دومین زبان علمی دنیا است و به طور متوسط ۲۴٪ تولید علم دنیا به زبان چینی است. زبان اسپانیایی و آلمانی بعد از زبان چینی رتبه های بعدی را در اختیار دارند. همچنین در سال های اخیر سهم زبان های تروزی، کورواتی، اوکراینی، مجارستانی، اسلونی، اسلواکی، یونانی، لیتوانیایی، فنلاندی و دانمارکی از زبان فارسی کمتر شده است. علم غیر علم رشد زبان فارسی به عنوان زبان علم بین المللی، لازم است با بهره برداری از فناوری های نوین علمی ایجاد شده کشور و نحو موثری برای ایجاد و گسترش کرسی های زبان فارسی در دانشگاه های معیتر دنیا با توجه به سیاست های کلان علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری و نیز نقشه جامع علمی کشور اقدام شود. علاوه بر اتخاذ سیاستهای حمایتی یکی از راه های مناسب عملی برای گسترش زبان فارسی سرمایه گذاری در صنعت نشر حرفه ای و حمایت نشریات و کنفرانس های علمی فارسی به عنوان زبان علم است. بازار نشر علم دنیا یک بازار انحصاری بوده به گونه ای که تنها هفت ناشر بین المللی بیش از ۵۰٪ مقالات دنیا را منتشر می کنند، بنابراین توسعه زبان فارسی به عنوان زبان علم بین المللی نیازمند سرمایه گذاری، برنامه ریزی، آموزش و تشویق مولفه های اثرگذار در نشر علم است.

دیدار ریاست و مدیران دانشگاه یو-اس - ام مالزی

از مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICeST) و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

به گزارش اداره روابط عمومی و همکاری های علمی بین المللی مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICeST) و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، بازدید ریاست و مدیران دانشگاه یو-اس - ام مالزی در حضور دکتر محمدجواد دقتانی رئیس مرکز منطقه ای و سرپرست ISC، دکتر علی گزنی معاون پژوهشی و فناوری ISC، خانم دکتر صفیه مدیر پژوهشی مرکز منطقه ای، رسام و مدیران دانشگاه یو-اس - ام در محل مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۹۶ برگزار شد.

در این ملاقات که در راستای گسترش همکاری های علمی بر اساس تفاهم نامه امضاء شده با این دانشگاه در سال ۲۰۱۶، مالتی صورت پذیرفت، دکتر دقتانی ضمن خوش آمدگویی به تشریح مورد آفرین ISC در سطح بین المللی پرداخت. در ادامه دکتر گزنی، در مورد استراتژی های پژوهش و راه کارهای رشد کیفی آن برای پژوهشگران و تاثیر پژوهش در دانشگاه یو-اس ام به ارائه سخنرانی پرداخت. همچنین میزان انتشارات کشور مالزی در چند موضوع علمی در طول سال های مختلف نمایش داده شد.

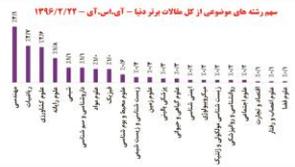
دکتر صفیه نیز در ادامه جلسه به معرفی مرکز منطقه ای و پایگاه های اطلاعاتی موجود و خدمات ملی و بین المللی و دستاوردهای مرکز در طول سال های اخیر پرداخت. دکتر اسماعیل رئیس دانشگاه یو اس ام پیشنهادت خود در ارتباط با گسترش همکاری های علمی بین المللی را ارائه دادند و با تأکید بر توجه به تأثیر استناد بر رشد کیفی پژوهش گفت: با بالا رفتن رتبه دانشگاه و رشد کیفیت پژوهشی در آن، مالتی موفق به جذب تعداد زیادی دانشجو از سایر کشورهای اسلامی از جمله قطر، عربستان، کویت، بحرین و ایران شده است. وی با اشاره به دامنه فعالیت های ISC در حوزه استناد علم سنتجی و رتبه بندی، از توجه مسئولین جمهوری اسلامی ایران به موضوع استناد و تأثیر آن بر رشد کیفیت پژوهش و رتبه علمی دانشگاه ها آبراز خرسندی نمود.

رشد تولید علم برتر کشور در سال ۲۰۱۶ به ۷۰ درصد رسید!

... بالاترین نرخ رشد در ۱۵ سال اخیر...

سهم رشته های مختلف از تولید علم برتر

اگر کل مقالات برتر کشور را مد نظر قرار دهیم و سهم هر یک از رشته ها را مورد توجه قرار دهیم وضعیت رشته ها از بعضی ابعاد تقریبی می نمایم. حدود ۳۵٪ تولید علم برتر کشور در حوزه مهندسی تولید می شود. حدود ۲۴٪ تولید علم برتر کشور توسط پژوهشگران کشور در حوزه علمی تولید می شود و سهم رشته های ریاضیات، فیزیک و علوم کشاورزی هر کدام حدود ۱۸٪ است.

تعداد مقالات برتر حوزه مهندسی ۲۵۳ مورد است. پژوهشگران حوزه های طبیعی، ریاضیات، فیزیک و علوم کشاورزی به ترتیب ۱۶۶، ۱۰۶، ۱۰۲ و ۹۹ مورد است.

بر اساس آخرین اطلاعات مستخرج از پایگاه شخص اساسی علم (ESI-ISI) تولید علم برتر کشور از ۲۱۶ مورد در سال ۲۰۱۶ به ۳۶۸ مورد در سال ۲۰۱۶ میلادی رسید و تولید علم برتر ۷۰٪ رشد را نشان می دهد. سهم حوزه مهندسی از کل تولید علم برتر دنیا حدود ۲۴٪ است و بعد از آن بیشترین سهم از تولید علم برتر دنیا متعلق به حوزه ریاضیات است که حدود ۳٪ می باشد. یک درصد از مقالات دنیا ۱۸٪ از استادهای آن را دریافت می کنند که تولید علم برتر کشور را تشکیل می دهند. مقالات برتر در بازه ۱۰ سال اخیر توسط پایگاه شخص های اساسی علم آی.اس.آی به صورت دو ماه یکبار روزآمد و اعلام می شود، از همین دو تعداد این مقالات همیشه زبانی می نمایند و ممکن است یک مقاله در یک دوره زمانی در دسته مقالات برتر قرار گیرد و در یک دوره دیگر از این فهرست حذف گردد. اساساً مقالات پر استناد یا مقالات برتر بدلیل اهمیت آن بعنوان شاخصی برای کیفیت علم تلقی می شود.

تعداد مقالات برتر کشور در سال ۲۰۰۷ میلادی تعداد ۵۵ مورد اعلام شده است که این رقم در سال ۲۰۰۸ میلادی کاهش یافته و به ۴۶ مورد رسید. تعداد مقالات برتر کشور در سال ۲۰۱۳ میلادی به ۱۳۳ مورد رسید و این مقدار در سال ۲۰۱۴ میلادی مجدداً افزایش یافت و به ۱۶۳ مورد افزایش یافت. در سال ۲۰۱۵ میلادی تعداد این مقالات به ۲۱۶ مورد و در سال ۲۰۱۶ میلادی به ۳۶۸ مورد افزایش یافت. اطلاعات سال ۲۰۱۷ میلادی هنوز کامل نشده است، اما از جمهوری اسلامی ایران در این سال ۱۰ مقاله برتر در پایگاه شخص های اساسی علم ثبت شده است.

سهم رشته های موضوعی مختلف از تولید علم برتر دنیا یکسان نیست. سه حوزه مهندسی، ریاضیات و علوم کشاورزی بالاترین سهم از تولید علم برتر دنیا در مقایسه با سایر حوزه های کشور را به خود اختصاص داده اند. هر یک از این حوزه ها حدود ۳ تا ۴ درصد از تولید علم برتر دنیا را در اختیار دارند.

